41. פינחס. שלושה הגורמים רעה לעצמם (במדבר רמו/א-רמו/ב)

1. המקלל את עצמו

תלת אינון דגרמין ביש לגרמייהו: שלושה הם הגורמים רעה לעצמם: **תרין בהאי עלמא וחד בעלמא אחרא** שניים בעולם הזה ואחד בעולם האחר **ואלין אינון** ואלו הם**: מאן דלייט גרמיה** (הראשון הוא) מי שמקלל את עצמו. **דתנינן חד ממנא אתפקד קמיה דב"נ** למדנו שממונה אחד נתמנה לעמוד לפני האדם. **ובשעתא דלייט גרמיה ההוא ב"נ** בשעה שאדם מקלל את עצמו, **האי ממנא ושבעין אחרנין דממנן תחותיה, נטלין ההיא מלה ואמרי 'אמן'** אותו ממונה ושבעים ממונים אחרים שתחתיו נוטלים את אותה אמירה ואומרים עליה: 'אמן'. **וסלקי לה לעילא ודיינין לה** הם מעלים את האמירה למעלה ודנים אותה, **ואיהו רדיף אבתריה עד דעביד ליה ואשלים ליה ההוא מלה** ואותו ממונה רודף אחרי האדם עד שהדבר שאמר מתקיים בו במלואו.

מאן לן רב ממשה ומי לנו גדול ממשה **דאמר** שאמר **(שמות לב 32): וְאִם אַיִן, מְחֵנִי נָא מִסִּפְרְךָ אֲשֶׁר כָּתָבְתָּ: ואמר לצורך** (משה) אמר זאת למען ישראל **ואף על גב דקב"ה עביד רעותיה** למרות שהקב"ה קיים את רצונו (וסלח לישראל) **עם כל דא, לא אשתזיב מעונשא** ואף על פי שהקב"ה מילא את רצונו וסלח לישראל, בכל זאת משה לא ניצל לגמרי מן העונש. **והא אתמר דלא אדכר בפרשת 'ואתה תצוה' ואתמחי מתמן** והרי נאמר ששמו של משה אינו מוזכר בפרשת 'ואתה תצוה', וכביכול נמחק משם. **והא אוקמוה** וזה למדנו. **מאן לן רב מדוד מלכא** ומי לנו גדול מדוד המלך **דאמר (תהלים לט 2): אָמַרְתִּי אֶשְׁמְרָה דְרָכַי מֵחֲטוֹא בִלְשׁוֹנִי, אֶשְׁמְרָה לְפִי מַחְסוֹם בְּעֹד רָשָׁע לְנֶגְדִּי. מאי** מה פירוש **בְּעֹד רָשָׁע לְנֶגְדִּי? ההוא ממנא דאתפקד על דא** זהו אותו ממונה שנתמנה על עניין זה, **ונטיל ההיא מלה לאבאשא ליה לב"נ** הנוטל את המילים (שהאדם מוציא מפיו) כדי להזיק לו באמצעותן.

2. מי שזורק לחם

וחד מאן דזריק נהמא או פירורין דנהמא בארעא השני הוא מי שזורק לחם או פירורי לחם על הארץ **וקא עביד ביה זלזולא** ונוהג בהם בזלזול **כמה דאתמר.** כפי שלמדנו. **הני תרי בהאי עלמא** שני אלה נענשים בעולם הזה [1].

3. מי שמדליק אש לפני צאת השבת

וחד בההוא עלמא השלישי (הנענש בעולם האחר), **מאן דאוקיד שרגא במוצאי שבת עד לא מטו ישראל לקדושה דסדרא** הוא מי שמדליק נר במוצאי שבת לפני שישראל מגיעים ל'קדושה דסידרא' ('ואתה קדוש') [2] **בגין דקא מחלל שבתא** בכך הוא מחלל את קדושת השבת **וגרים לנורא דגיהנם לאתוקרא עד לא מטא זמניה.** וגורם לאש הגיהנם להידלק קודם זמנה.

חד דוכתא אית בגיהנם לאינון דקא מחללי שבתא, יש בגיהנם מקום (מיוחד) המיועד למחללי שבת **כיון דאיהו אוקיד שרגא עד לא מטא זמניה** כיוון שאותו אדם הדליק נר קודם הזמן הראוי,

---

[1] מעשה באדם שהיה נרדף על ידי המלאך הממונה על העוני בלי שישיג אותו, כי היה זהיר ביותר לאסוף היטב את פירורי הלחם שהיו נופלים בשעת ארוחתו. יום אחד, אכל על עשבים. אמר המלאך: עכשיו, יפול בידי! אחרי שאכל, לקח מעדר, עקר את העשבים וזרק אותם לנהר. שמע את המלאך שאמר: 'אוי (לי) כי האיש הזה הוציא אותי ממקום מנוחתי'. (מס' חולין קה/ב)

[2] צרור המור, פרשת בהעלותך: לפיכך אנו אומרים 'ויהי נועם' בשיר ובנעימה להגן עלינו מכל מיני מדות הדין ופחד לילה, שנפטרים אז משלשלאותיהם להזיק העולם.

חד ממנא אית בגיהנם במ״ש יש ממונה בגיהנם שבמוצאי שבת **ואוקיד בקדמיתא להההוא דוכתא ואמר: האי דוכתא דפלניא,** מדליק תחילה את אותו מקום ואומר: ׳זהו מקומו של פלוני׳. **וכל חייבין דגיהנם מסייעי לאוקדא ההוא דוכתא** וכל רשעי הגיהנם עוזרים להדליק אותו המקום, **ההוא ממנא קארי ואמר** אותו ממונה קורא ואומר: **(ישעיה כב 17): הִנֵּה ה׳ מְטַלְטֶלְךָ,** הנה ה׳ יוציא אותך אל הגלות **טַלְטֵלָה גָּבֶר** טלטלה חזקה = אל מקום רחוק **וְעֹטְךָ עָטֹה** ויכסה אותך במעטה (מרוב בושה). **חייבין דגיהנם אמרי** ורשעי הגיהנם אומרים **(כב 18) כַּדּוּר** המעטה והצָּנֵף (מצנפת) יעטפו אותך עד שתהיה ככדור **אֶל אֶרֶץ רַחֲבַת יָדָיִם** (תנוד) ממקום למקום, כמו כדור שמתגלגל עד שתגיע אל ארץ רחבה (בבל) **שָׁמָּה תָּמוּת ... בגין דאיהו גרים לון לאתוקדא עד לא מטא זמנייהו** כי הוא גרם להם להידלק לפני זמנו.

הא לן תלתא דגרמי ביש לגרמייהו כמה דאתמר: הרי לנו שלושה הגורמים רעה לעצמם, כפי שלמדנו.